психологов по отношению к живой природе личностью с периода античности по наше время.

Ключевые слова: *ценность, ценностное отношение, личность, живая природа, окружающая среда, экологическая культура.*

CONCEPT OF «VALUE-EFFICIENCY OF A PERSONALITY TO LIVING NATURE" PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL LITERATURE

N.O. Dira

Abstract. *The article examines the essence of the concept of "value attitude of personality to living nature". The content of the peculiarities of human-nature relations has been revealed from the very beginning of the existence of mankind. The algorithmic nature of achieving the educational goals of the person's value relationship to living nature is shown. The article substantiates the necessity of cardinal revision of the views and beliefs of a person in his relations with the environment. There are notes that are subject to rethinking about the relationship in the system "nature - man - society" about the content of human activity as a specific form of people active relationship to the world. It is noted that the "value relationship of the individual to living nature" is not part of the universal human culture, but its new content, a new quality based on the universal values of the Earth and Nature. It is pointed out that the attitude to the environment is impossible without taking into account modern philosophical-cultural and natural-humanitarian ideas and concepts. We propose to consider the development of the beliefs and views of philosophers, educators and psychologists in relation to the living nature of a person from the period of antiquity to our time.*

Key words: *value, value attitude, personality, wildlife, environment, ecological culture.*

УДК 37.013.74

БІЛІНГВАЛЬНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: КОМПОНЕНТИ, ПОКАЗНИКИ, РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ

В.В. ДЬОМІНА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
E-mail: marinavik@ukr.net

Анотація. *Розкрито поняття білінгвізм, білінгвальна культура спілкування та її особливості, установлено її змістові характеристики та взаємозв'язок. Обґрунтовано визначення білінгвізму як компонента загальної культури спілкування майбутнього вчителя, потрібного для обміну інформацією та досвідом між представниками білінгвокультур засобами рідної та іноземної мов. Визначена специфіка професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови, яка полягає в необхідності білінгвального спілкування, результативність якого залежить від рівня оволодіння комунікативно-мовними уміннями та здатності організувати мовну взаємодію.*

Ключові слова*: білінгвізм, білінгвальне спілкування, білінгвальна культура, майбутні вчителі іноземної мови.*

Актуальність (Introduction). В умовах глобальної інтеграції культур різних країн, зростаючої мобільності населення всього світу, розширення сфери зайнятості, особистих і ділових контактів із зарубіжними партнерами знання іноземної мови стає життєвою необхідністю, яка ставить перед педагогікою нові проблеми, пов'язані з формуванням білінгвальної культури особистості сучасного фахівця, оскільки саме педагог стає ключовою фігурою в перехідні періоди розвитку суспільства, фактором національної безпеки, становлення світогляду підростаючого покоління. Вищезазначені тенденції підвищують вимоги до іншомовної освіти та виховання вчителя іноземної мови, визначають його смислові пріоритети: підтримку культурного і мовного різноманіття суспільства, розвиток здібностей його громадян до продуктивної взаємодії з іншими лінгвокультурами; розуміння і прийняття різноманіття і відмінностей культур.

© В. В. Дьоміна, 2017

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, і на які спирається автор (Analysis of recentresearches and publications).

Сучасними науконцями вивчені проблеми впливу рідної мови під час навчання другої, іноземної, механізми зміни однієї мови на іншу в умовах білінгвізму, основи навчання іноземної мови в умовах білінгвізму, способи оцінки білінгвальної комунікативної компетенції у студентів педагогічних вузів, залежність білінгвізму від умов засвоєння мови. Розкриваючи нові виховні можливості білінгвізму, методів і засобів формування окремих компонентів білінгвальної культури особистості присвячені праці В.Авроріна, У. Вайнраха, Є. Вєнєвцевої, М. Михайлова, Н. Протченка, С. Трєскова, Л. Щерби та інших.

Формуванню окремих компонентів білінгвальної культури особистості виявленню умов, методів і засобів присвятили свої роботи М. Баришніков, Ю. Дешерев, М. Дячков, Р. Міньяр-Белореве, М. Певзнер, М. Фомін, Р. Шерайзіна, І.Алексашенкова, У. Маккі, І. Петухова, А. Тимофєєв, А.Ширін, С. Шубін, В. Ламберт, Д. Хавелка, С. Кросбі, В. Буцкам, И. Чріст, М. Ернст, С. Ервін, Ч. Осгуд, Д. Хорн, Н. Маш, Н. Мюхельман, Е. Отен, Е. Зьормен, Ф. Велер, Х. Вуд та ін.

Проте в цих дослідженням відсутній цілісний підхід до виховання білінгвальні культури особистості майбутнього педагога - вчителя іноземної мови у вищому педагічному навчальному закладі як полікультрного інтерсоціального процесу який бузується на принципах діалогу культур, духовності, інтегративності, комунікативної спрямованості, що обумовлює актуальність дослідження.

Мета (Purpose). є виокремлення структурних компонентів, критеріїв, показників та рівнів сформованості білінгвальної культури майбутніх вчителів іноземної мови.

Методи (Methods). Теоретичні (аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури); інтерпретаційно-аналітичний метод, на основі якого вивчалися українські джерела із застосуванням синтезу, аналізу, систематизації та узагальнення.

Результати (Results). Ґрунтуючись на визначенні поняття білінгвальної культури як інтеграційного особистісного утворення, що є компонентом загальної культури особистості студента і характеризується сформованістю таких складових як: усвідомлення себе як суб'єкта двох культур, соцікультурної толерантності, міжкультурної комунікативної компетенції; комунікативних умінь, що реалізуються в професійно орієнтованих ситуаціях спілкування та культуротворчої діяльності, ми досліджували проблему формування білінгвальної особистості з точки зору педагогічної науки, розглядаючи в якості педагогічних аспектів наукові підходи, принципи, засоби та методи, які сприяють формуванню білінгвальної культури особистості майбутнього вчителя іноземної мови в цілісному освітньому процесі вищого педагогічного навчального закладу [4].

Для визначення компонентів в структурі білігвальної культури ми спиралися на теоретичне положення про те, що в основі формування білінгвальної культури майбутнього педагога лежить полікультурна освіта, як процес, що дозволяє глибше вивчити і усвідомити різноманіття народів і культур, побачити в цьому різноманітті загальне, особливе і одиничне; повноцінне освоєння своєї культури передбачає освоєння інших культур в порівнянні, діалозі, полілозі і підготувати не тільки високоосвіченого, компетентного фахівця, але й вихована особистість з високим рівнем культури, ціннісної свідомості, творчої активності, здатної до міжкультурної комунікації, толерантної до інших носіїв мови та їх культури.

Важливим також для розробки компонентів білінгвальної культури є визначення поняття «білінгвальної особистості», яка характеризується певним ступенем володіння двома мовами, необхідним для здійснення комунікації на обох мовах; сформованістю міжкультурної комунікативної компетенції, білінгвальною мовною свідомістю, що включає білінгвальний предметний код і мовну картину світу двох народів [3].

Виходячи з визначення поняття «білінгвальна культура вчителя іноземної мови» як інтеграційного особистісного утворення, що є компонентом загальної культури особистості студента і характеризується гармонійним поєднанням білінгвальної свідомості, толерантності по відношенню до носіїв мови і їх культурі; сформованою міжкультурною комунікативною компетенцією; розвивненою самооцінкою як суб'єкта двох культур; сформованістю комунікативних умінь, що реалізуються в професійно орієнтованих ситуаціях спілкування – виокремлюємо компоненти білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови: пізнавально-

світоглядний, емоційно-ціннісний, комунікативний, рефлексивно-діяльнісний, художньо-естетичний.

Оволодіння білінгвальною культурою завжди пов'язане із процесом спадкування ідей, передачі знань, наступності цінностей різних епох і поколінь. Пізнавально-світоглядний компонент припускає оволодіння й передачу накопичених систематизованих мовних та соціокультурних знань, які є основою білінгвальної свідомості, цілісного світогляду, що формується, також виступають смислоутворюючим чинником, який визначає дії сучасної людини, а також координує її систему цінностей. Ця сукупність засвоєних соціолінгвістичних та соціокультурних знань, загальнолюдських цінностей, норм, ідеалів, традицій є освітнім результатом пізнавального процесу, відбитим у білінгвальній культурі особистості. До соціокультурних знань ми відносимо знання про матеріальну й духовну культуру тієї або іншої цивілізації в контексті світової культури, знання філософії, історії, літератури, історії релігії, культурології, мистецтва, іноземних мов, а також знання про основні цінності й досягненнях національної й світової культури. До соціолінгвістичних знань відносимо уявлення про етичні та моральні норми поведінки, що існують в інокультурному соціумі, про моделі соціальних ситуацій, типові сценарії взаємодії представників інших культур.

Емоційно-ціннісний компонент білінгвальної культури т пов'язаний із цінностями, світоглядом, моральністю, соціальними стандартами поведінки людину в соціумі. Самовизначення людини в культурі можливо тільки на основі ціннісних відносин. Сучасна аксіологія розглядає цінності як елемент структури особистості, чинника детермінації й регулювання мотивації до дії, зв'язує їх з можливістю реалізації сутнісних сил людину, спрямованих на моральне вдосконалювання. Емоційно-ціннісний компонент білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови містить таке поняття як «соціокультурна толерантність». Взагалі поняття «толерантність» можна розглядати, як міждисциплінарний феномен, визначення сутності якого взаємопов'язані і взаємозумовлені. З погляду досліджень філософії, толерантність є фактором культури; за визначенням соціологів, важливим критерієм толерантності є її реалізація в міжособистісних і соціокультурних відносинах; у філології - толерантність є характеристикою взаємовідносин суб'єктів у спілкуванні, а з погляду психології вона є комплексною інтегральною характеристикою особистості, що проявляється в поведінці та у вчинках людини. Педагогічна наука харатеризує толерантність, як вираження активної моральної позиції, яка спрямована на взаємодію, співпрацю, взаєморозуміння з іншими людьми і проявляється як «краса людського вчинку».

Комунікативний компонент репрезентує міжкультурну комунікативну компетенцію, що визначається здатністю особистості користуватися іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування як у повсякденному житті так і під час ділових стосунків, вона є засобом пізнання світу і популяризації своєї культури. Міжкультурна комунікативна компетенція майбутніх вчителів іноземної мови містить: професійно значущі якості особистості педагога такі як відвертість, міжкультурна спостережливість, усвідомлення оригінальності іншомовної культури, прийняття її ідей і цінностей, позитивне ставлення до носіїв іншомовної культури, що проявляється в емпатії і толерантності; культурологічні знання, знання національної системи цінностей, особливості етнопсихології та менталітету, соціокультурні домінанти країни мови, що вивчається, устрій повсякденного життя і побуту, соціальні традицій і норми спілкування; уміння ідентифікувати, аналізувати і порівнювати явища іншомовної і рідної культур, розуміти культуру країни мови, що вивчається, і її представників їх спосіб мислення, позиції, комунікативну поведінку (спосіб життя, особливості сприйняття і діяльності); розпізнавати лексичні одиниці з національно-культурним компонентом: розпізнавати культурологічну інформацію в аспектах міжкультурного професійно-ділового спілкування, вибирати прийнятний стиль мовної і немовної поведінки, адекватно використовувати фонові знання в процесі міжкультурної комунікації для досягнення взаєморозуміння в ситуаціях міжкультурного ділового спілкування [10].

Рефлексивний компонент в структурі білінгвальної культури пов'язаний з процесами осмислення, усвідомлення, а отже формування власного особистісного ціннісного ставлення до мовних знання й культурі, власній діяльності, тобто із процесами рефлексії та самооцінки. Адже засвоєння і розвиток білінгвальної культури особисості відбувається в процесі активної діяльності людини. Формування самооцінки майбутнього вчителя іноземної мови з розвиненою

білінгвальною культурою відбувається у взаємозв'язку з розвитком усіх її компонентів: білінгвальної свідомості, педагогічної толерантності, міжкультурної комунікативної компетенції та соціокультурної діяльності. Цей процес відбувається в контексті ідей формування особистості суб'єкта діалогу культур відповідно до яких сприйняття студентами – майбутніми педагогами культури країни мови, яку вивчають, проходить три стадії: етноцентризм, культурне самовизначення і особистість суб'єкта діалогу культур.

Одним з компонентів білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови є художньо-естетичний. Він розуміється як індивідуальний художньо-естетичний досвід, зумовлений естетичним ставленням особистості до навколишнього середовища, людей, мови; виникненням високих художніх потреб у мистецтві і сформований переважно під його безпосереднім впливом. правомірно вважається одним із провідних засобів розвитку «людського в людині» [6]. Володіння мовою мистецтва, тобто художньою, характеризує ступінь сформованості художньо-естетичного потенціалу особистості. Розвинена здатність адекватно сприймати відображувану мистецтвом життя (або творити мистецтво) дозволяє людині цілісно освоювати навколишню дійсність, розбудовувати свій внутрішній духовний світ у гармонічній єдності основних особистісних потенціалів: пізнавального, творчого, ціннісно-орієнтованого, комунікативного й художньо-естетичного. Тому розвиваючи білінгвальну культури особистості під час вивчення іноземної мови, необхідно розуміти, як культура проявляється в поведінці, традиціях, соціокультурній діяльності.

Рівні сформованості білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови були виокремлені у відповідності з визначеними її компонентами та показниками. Так, для студентів з низьким рівнем білінгвальної культури характерно відсутність лінгвістичних та соціокультурних знань: про країну, мова якої вивчається, соціальні і культурні особливості, традиції, спосіб життя; відсутність знань мовного етикету, основ міжкультурної комунікації (стилі спілкування, мова жестів, стиль ділової кореспонденції); невміння розрізняти спільне і різне у культурі рідної країни і країни, мова якої вивчається. У студентів відсутній інтерес до білінгвальної культури, відсутнє бажання вивчати спеціальні дисципліни щодо її удосконалення; відсутнє бажання виховати у себе таку важливу якість білінгвальної особистості, як міжкультурна толерантність; відсутній інтерес до освоєння соціокультурної інформації; відсутня потреба у спілкуванні з представниками іншої культури. Їм властива завищена самооцінка; ціннісне ставлення до інших, Батьківщини не сформовано; їм властиве неприйняття іншої людини як рівної, її думок, поглядів, способу життя. Такі студенти невпевнені у собі або надмірно самовпевнені; вони некомунікабельні, не здатні слухати інших; міжкультурна комунікація здійснюється на основі агресії, дратівливості; наявні труднощі у процесі міжкультурної комунікації; схильні до конфліктів; важко адаптуються до певних норм поведінки; не здатні виступати в ролі посередника між культурами. Вони не усвідомлюють себе як самобутню, неповторну особистість; у таких студентів відсутнє почуття приналежності до рідної культури. Естетичні властивості: сприйняття, смак, художньо-естетична оцінка на низькому рівні. У студентів із середнім рівнем білінгвальної культури є загальні уявлення про її сутність і зміст. Вони мають поверхові уявлення про якості, якими володіє білінгвальна особистість. Однак, володіючи в цілому лінгвістичними та соціокультурними знаннями на достатньому рівні, вони недостатньо добре володіють соціокультурними патернами, наприклад, правилами етикету; недостатньо володіють знаннями з основ міжкультурної комунікації (стилі спілкування, мова жестів, стиль ділової кореспонденції), не вміють розрізняти спільне і різне у полікультурному середовищі. Такі студенти недостатньо зацікавлені проявом толерантності, особливо у міжкультурній взаємодії. У них виникає недостатнє бажання вивчати спеціальні дисципліни, як засіб розширення знань і культурного збагачення. Недостатньо проявляють інтерес до вивчення соціокультурної інформації, у них визначається недостатня потреба у спілкуванні з представниками іншої культури. У таких студентів ціннісне ставлення до себе та інших сформовано фрагментарно. Їм властива слабка емоційність в сприйнятті іншої людини, її думок, поглядів, способу життя, проявляється невпевненість у собі. Студенти із середнім рівнем сформованості білінгвальної культури здійснюють спілкування тільки зі представниками своєї культури. Поряд з умінням слухати інших вони схильні перебивати співрозмовника, а, не маючи можливості уникнути спілкування з представником іншої культури, здійснюють міжкультурну комунікацію з дотриманням спілкування тільки з принципу «тому

що так потрібно». Далі зауважимо, що недостатність навичок міжкультурної комунікації компенсується стриманою позицією у взаємодії, в тому числі і у конфліктній ситуації. Необхідно також відзначити, що студентам притаманне прояв емпатії, гуманності, стриманості, доброзичливості, відповідальності по відношенню до представників інших культур. Однак, поряд з цим, вони слабо відчувають свою приналежність до рідної культури. Естетичне ставлення, оцінка, художньо-естетичні смаки на середньому рівні. Студенти з високим рівнем білінгвальної культури відрізняються чіткістю уявлень про її сутність і зміст. Вони мають знання про якості, якими володіє білінгвальна особистість. Студенти добре володіють іноземною мовою, термінологією, соціокультурними знаннями про соціальні і культурні особливості, традиції, способи життя, правила етикету. Мають глибокі знання з основ міжкультурної комунікації (стилі спілкування, мова жестів, стиль ділової кореспонденції). Вони добре вміють розрізняти спільне і різне у культурі. Спостерігається явне бажання проявити толерантність у міжкультурній взаємодії; студенти прагнуть отримувати знання, збагачуються культурним досвідом. Особливий інтерес проявляється до вивчення соціокультурної інформації, є потреба у спілкуванні з представниками іншої культури. У таких студентів сформовано стійке ціннісне ставлення до себе, як самобутньої, неповторної особистості. Крім того, їм притаманне позитивне емоційне сприйняття іншої людини, її думок, поглядів, способу життя. Такі студенти впевнені у собі, комунікабельні, у них відсутні стереотипи і упередження. Вони вміють слухати інших, здійснювати міжкультурну комунікацію, стримують себе у складних ситуаціях, відстоюють свою точку зору, не принижуючи інших, уникають і конструктивно вирішують конфліктні ситуації. Більш того, студенти з високим рівнем сформованості білінгвальної культури здатні легко адаптуватися до певних норм поведінки і виступати в ролі посередника у міжкультурній взаємодії. Їм властиве прояв емпатії, гуманності, стриманості, доброзичливості та відповідальності до представників різних культур. Вони добре відчувають приналежність до своєї (рідної) культури. Естетичні якості білінгвальної особистості сформовані на високому рівні.

Висновки і перспективи (Discussion). Отже вирішуючи питання формування білінгвальної культури у майбутніх педагогів, слід насамперед, виховувати у студентів – майбутніх вчителів іноземної мови повагу та інтерес до культури іншого народу, уміння давати об'єктивну оцінку явищам культури іншого народу, заохочувати студентів дізнатися якомога більше про країну мови, що вивчається, враховуючи при цьому можливості взаємного збагачення культур. Лише в цьому випадку можна буде говорити про діалог культур в широкому сенсі цього слова, який передбачає взаєморозуміння і взаємозбагачення. Студенти повинні розуміти, що знати іноземну мову і правильно користуватися нею можна, лише пізнаючи світ людей, які говорять на цій мові. Звідси, педагогічний аспект визначення змісту і структурних компонентів білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови полягає у визначенні умов і чинників, які сприятимуть розвитку студентів педагогічних вишів як білінгвальної та бікультурної особистості: стимулювання активності, самостійності, внутрішньої свободи людини; використання рефлексії в процесі особистісного і професійного становлення і розвитку особистості студента; проектування і організація освітнього процесу на основі діалогу культур, особистісних і професійних цінностей, визначених гуманістичною і творчою парадигмами; широке використання в освітньому процесі творчого підходу.

Список використаних джерел

1. Барышников, Н.В. Дидактика многоязычия: теория и факты [Текст] / Н.В. Барышников, М.А. Бодоньи // Иностранные языки в школе. - № 2. - 2008. - С. 22-24.

2. Божович, Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.И. Божович // Избр. психол. труды. - М., 1995. — Режим доступа : http://psylib. org.ua/books/andrg01/txtl 7.htm

3. Боченкова М. Билингвизм и билингвальная среда как социокультурный и психолого-педагогический феномен / М. Боченкова // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 2. – С. 591–595.

4. Вайнрайх У. Языковые контакты: состояние и пробл. исслед. / Уриэль Вайнрайх // предисл. А. Мартине ; пер. с англ. яз. Ю. Жлуктенко. – К. : Вища шк., 1979. – 263 с. – Библиогр.: С. 219-245.

5. Калач, Е.А. Учебно-профессиональное взаимодействие как фактор успешного развития коммуникативной толерантности студентов специальности «Связи с общественностью» [Текст] : автореф. дис.канд. пед. наук / Е.А. Калач. - Ижевск, 2006. - 23 с.

6. Карасик, В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс [Текст] / В.И. Карасик. - М.: Гнозис, 2004. - 390 с.

7. Липатова, Н.О. Средства формирования педагогической толерантности будущих учителей [Текст] / Н.О. Липатова // Вестник СамГУ. - 2006. -№10/3 (50).-С. 50-54.

8. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до словника: http://methodological_terms.academic.ru/1163

9. Окуневич Т. Г. Культура мовлення майбутнього вчителя-словесника в умовах українсько-російської двомовності : автореф. дис. … кандидата пед. наук : спец. 13.00.02. «Теорія та методика навчання (українська мова)» / Т. Г. Окуневич. – Херсон, 2003. – 26 с.

10. Хабибулина З. Анализ понятия «билингвальная коммуникация» в психолого-педагогической литературе и ее роль в европейской системе высшего образования / З. Хабибулина // Молодой ученый. - 2011. - №6. Т.2. - С. 165-168.

11. Фурманова В. П. Межкультурная коммуникация и культурно-языковая прагматика в теории и практике преподавания иностранных языков : дисс. … д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 / В. П. Фурманова. – М., 1994. – 475 с.

12. Brooks N. The Analysis of Language and Familiar Cultures / N. Brooks // The Cultural Revolution in Foreign Language Teaching : A Guide for Building the Modem Curriculum. – Skokie, Illinois : National Textbook Company, 1975. – P. 12–31

References

1. Baryishnikov, N.V. Didaktika mnogoyazyichiya: teoriya i faktyi [Tekst] / N.V. Baryishnikov, M.A. Bodoni // Inostrannyie yazyiki v shkole. 2. 2008. S. 22-24.

2. Bozhovich, L.I. Lichnost i ee formirovanie v detskom vozraste / L.I. Bozhovich // Izbr. psihol. trudyi. M., 1995. Rezhim dostupa : http://psylib. org.ua/books/andrg01/txtl 7.htm

3. Bochenkova M. Bilingvizm i bilingvalnaya sreda kak sotsiokulturnyiy i psihologo-pedagogicheskiy fenomen / M. Bochenkova // Nauchno-metodicheskiy elektronnyiy zhurnal «Kontsept». 2016. T. 2. S. 591–595.

4. Vaynrayh U. Yazyikovyie kontaktyi: sostoyanie i probl. issled. / Uriel Vaynrayh // predisl. A. Martine ; per. s angl. yaz. Yu. Zhluktenko. K. : Vischa shk., 1979. 263 s. Bibliogr.: S. 219-245.

5. Kalach, E.A. Uchebno-professionalnoe vzaimodeystvie kak faktor uspeshnogo razvitiya kommunikativnoy tolerantnosti studentov spetsialnosti «Svyazi s obschestvennostyu» [Tekst] : avtoref. dis.kand. ped. nauk / E.A. Kalach. Izhevsk, 2006. 23 s.

6. Karasik, V.I. Yazyikovoy krug: lichnost, kontseptyi, diskurs [Tekst] / V.I. Karasik. M.: Gnozis, 2004. 390 s.

7. Lipatova, N.O. Sredstva formirovaniya pedagogicheskoy tolerantno¬sti buduschih uchiteley [Tekst] / N.O. Lipatova // Vestnik SamGU. 2006. 10/3 (50). S. 50-54.

8. Novyiy slovar metodicheskih terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazyikam). [Elektronniy resurs]. Rezhim dostupu do slovnika: http://methodological_terms.academic.ru/1163

9. Okunevich T. G. Kultura movlennya maybutnogo vchitelya-slovesnika v umovah ukraYinsko-rosIyskoYi dvomovnostI : avtoref. dis. … kandidata ped. nauk : spets. 13.00.02. «TeorIya ta metodika navchannya (ukraYinska mova)» / T. G. Okunevich. Herson, 2003. 26 s.

10. Habibulina Z. Analiz ponyatiya «bilingvalnaya kommunikatsiya» v psihologo-pedagogicheskoy literature i ee rol v evropeyskoy sisteme vyisshego obrazovaniya / Z. Habibulina // Molodoy uchenyiy. 2011. 6. T.2. S. 165-168.

11. Furmanova V. P. Mezhkulturnaya kommunikatsiya i kulturno-yazyikovaya pragmatika v teorii i praktike prepodavaniya inostrannyih yazyikov : diss. … d-ra ped. nauk : spets. 13.00.02 / V. P. Furmanova. M., 1994. 475 s.

13. Brooks N. The Analysis of Language and Familiar Cultures / N. Brooks // The Cultural Revolution in Foreign Language Teaching : A Guide for Building the Modem Curriculum. – Skokie, Illinois : National Textbook Company, 1975. R. 12–31.

БИЛИНГВАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗІКА: КОМПОНЕНТЫ, ПОКАЗАТЕЛИ, УРОВНИ СФОРМИРОВАНОСТИ

В. В. Демина

Аннотация. *Раскрывается понятие билингвизм, билингвального культура общения и ее особенности, установлена ее содержательные характеристики и взаимосвязь. Обосновано определение билингвизма как компонента общей культуры общения будущего учителя, необходимого для обмена информацией и опытом между представителями билингвокультур средствами родного и иностранного языков. Определена специфика профессиональной подготовки будущих учителей иностранного языка, которая заключается в необходимости билингвального общения, результативность которого зависит от уровня овладения коммуникативно-речевыми умениями и способностью организовать речевое взаимодействие.*

Ключевые слова: *билингвизм, билингвальное общение, билингвальная культура, будущие учителя иностранного языка.*

BILINGUAL CULTURE OF THE FUTURE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE: COMPONENTS, INDICATORS, LEVELS OF FORMATION

V. V. Demina

Abstract. *Processes are globalization of cultures of different countries, expansion of circle of commonunication of future teachers, exchange, emigration of population, scientifically-labour experience with the transmitters of other cultures predetermine the necessity of study of foreign languages. Puts these changes before scientists new pedagogical tasks that is related to forming of culture of commonunication for the future teachers of foreign language. In the offered article a concept is exposed bilingualism, bilingual culture of commonunication and her feature, semantic descriptions and intercommunication are set. The specific of professional preparation of future teachers of foreign language consists in the necessity of realization of bilingual commonunication, effectiveness of that depends on the level of capture and ability to organize language co-operation communicative-language abilities*

Keywords: *bilingualism, bilingual commonunication, bilingual culture of commonunication, culture, future teachers of foreign language, pedagogics.*

УДК 37.04

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ-ПІДЛІТКІВ НА ОСНОВІ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК

О.В. ЄРЕСЬКО, здобувач кафедри педагогіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: ieresko.o@ukr.net

Анотація*. Стаття присвячена виокремленню педагогічних умов ефективної реалізації методики формування валеологічних цінностей дітей-підлітків на основі формування життєвих навичок, до яких віднесено дві зовнішні умови: управління впровадженням методики виховання валеологічних цінностей на основі життєвих навичок, відбір і формування змісту навчання, та одна внутрішня – усвідомлення потреби у дотриманні здорового способу життя через формування ціннісного ставлення до здоров'я.*

Ключові слова: *виховання валеологічних цінностей, життєві навички, освіта на основі життєвих навичок, здоровий спосіб життя, управління впровадженням методики виховання валеологічних цінностей.*

Актуальність (Introduction).. Життя і здоров'я людини, як зазначено в Конституції України, є найвищими соціальними цінностями. Стан здоров'я сучасної людини залежить не лише від її спадкових ознак, від умов її проживання, але і від її власного ставлення до свого

© О. В. Єресько, 2017